

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

### 27. Dönemde vermiş olduğum;

2/4790, 2/4620, 2/4579, 2/3940, 2/3941, 2/3890, 2/3436, 2/3372, 2/3252, 2/3221, 2/3165, 2/3156, 2/3157, 2/3022, 2/2836, 2/2788, 2/2789, 2/2666, 2/2492, 2/2396, 2/1724, 2/1725, 2/1698, 2/1144, 2/821, 2/825, 2/361, 2/362, 2/363, 2/364, 2/365, 2/366, 2/367, 2/368, 2/369, 2/370, 2/371, 2/372, 2/373, 2/374, 2/375, 2/376, 2/377, 2/378, 2/379, 2/380, 2/381, 2/382, 2/383, 2/384, 2/385, 2/386, 2/387, 2/388, 2/389, 2/390, 2/391, 2/392, 2/393, 2/394, 2/395, 2/396, 2/397, 2/398, 2/399, 2/400, 2/401, 2/402, 2/403, 2/404, 2/405, 2/406, 2/407, 2/408, 2/409, 2/410, 2/411, 2/412, 2/413, 2/414, 2/415, 2/261, 2/30, 2/262, 2/31, 2/66, 2/263, 2/264, 2/32, 2/67, 2/265, 2/266, 2/33, 2/68, 2/267, 2/268, 2/34, 2/69, 2/269, 2/270, 2/35, 2/70, 2/271, 2/272, 2/36, 2/71, 2/273, 2/274, 2/37, 2/72, 2/275, 2/276, 2/38, 2/73, 2/277, 2/278, 2/39, 2/74, 2/279, 2/280, 2/40, 2/75, 2/281, 2/282, 2/41, 2/76, 2/283, 2/42, 2/77, 2/284, 2/43, 2/285, 2/78, 2/286, 2/44, 2/287, 2/79, 2/288, 2/45, 2/289, 2/80, 2/290, 2/47, 2/291, 2/81, 2/292, 2/48, 2/293, 2/82, 2/294, 2/49, 2/83, 2/296, 2/50, 2/297, 2/84, 2/298, 2/51, 2/299, 2/85, 2/300, 2/52, 2/86, 2/301, 2/53, 2/302, 2/87, 2/303, 2/54, 2/304, 2/88, 2/305, 2/55, 2/306, 2/89, 2/307, 2/56, 2/308, 2/90, 2/309, 2/57, 2/310, 2/91, 2/311, 2/58, 2/312, 2/92, 2/313, 2/59, 2/314, 2/93, 2/315, 2/60, 2/316, 2/94, 2/317, 2/61, 2/318, 2/95, 2/319, 2/62, 2/320, 2/96, 2/321, 2/63, 2/322, 2/97, 2/323, 2/64, 2/324, 2/98, 2/325, 2/65, 2/326, 2/99, 2/327, 2/328, 2/100, 2/329, 2/330, 2/101, 2/331, 2/332, 2/102, 2/333, 2/334, 2/103, 2/335, 2/336, 2/104, 2/337, 2/338, 2/4, 2/105, 2/339, 2/340, 2/5, 2/106, 2/341, 2/342, 2/6, 2/107, 2/343, 2/108, 2/7, 2/109, 2/110, 2/111, 2/112, 2/113, 2/114, 2/115, 2/116, 2/117, 2/118, 2/119, 2/120, 2/121, 2/122, 2/123, 2/124, 2/125, 2/126, 2/127, 2/128, 2/129, 2/130, 2/131, 2/132, 2/133, 2/344, 2/134, 2/345, 2/135, 2/346, 2/136, 2/347, 2/137, 2/348, 2/138, 2/349, 2/139, 2/350, 2/140, 2/351, 2/141, 2/352, 2/142, 2/353, 2/143, 2/354, 2/144, 2/355, 2/145, 2/356, 2/146, 2/357, 2/147, 2/358, 2/148, 2/359, 2/149, 2/360, 2/150, 2/151, 2/152, 2/153, 2/154, 2/155, 2/156, 2/157, 2/158, 2/159, 2/160, 2/161, 2/162, 2/163, 2/164, 2/165, 2/166, 2/167, 2/168, 2/169, 2/170, 2/171, 2/172, 2/173, 2/174, 2/175, 2/176, 2/177, 2/178, 2/179, 2/180, 2/181, 2/182, 2/183, 2/184, 2/185, 2/186, 2/187, 2/188, 2/189, 2/190, 2/191, 2/192, 2/193, 2/194, 2/195, 2/196, 2/197, 2/198, 2/199, 2/200, 2/201, 2/202, 2/203, 2/204, 2/205, 2/206, 2/207, 2/208, 2/209, 2/210, 2/211, 2/212, 2/46, 2/213, 2/214, 2/215, 2/216, 2/217, 2/8, 2/218, 2/219, 2/9, 2/220, 2/221, 2/10, 2/222, 2/223, 2/11, 2/224, 2/225, 2/12, 2/226, 2/227, 2/13, 2/228, 2/229, 2/14, 2/230, 2/231, 2/15, 2/232, 2/233, 2/16, 2/234, 2/235, 2/17, 2/236, 2/237, 2/18, 2/238, 2/239, 2/19, 2/240, 2/241, 2/20, 2/242, 2/243, 2/21, 2/244, 2/245, 2/22, 2/246, 2/247, 2/23, 2/248, 2/249, 2/24, 2/250, 2/251, 2/25, 2/252, 2/253, 2/26, 2/254, 2/255, 2/27, 2/256, 2/257, 2/28, 2/258, 2/259, 2/29 ve 2/260 **esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.**

01.06.2023



Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU  
Diyarbakır Milletvekili

| TBMM BAŞKANLIĞI        |                    |                |
|------------------------|--------------------|----------------|
| Tali Komisyon          | İçişleri Komisyonu |                |
| Esas Komisyon          | Anayasa Komisyonu  |                |
| Tarih: 19 Haziran 2023 |                    | Esas No: 2/369 |

|                                          |
|------------------------------------------|
| T B M M<br>KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ |
| 0 1 Haziran 2023                         |
| Numara:                                  |

|                        |
|------------------------|
| T B M M<br>GENEL EVRAK |
| 0 1 Haziran 2023       |
| No : 122 / 226         |

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

## 26. Dönemde vermiş olduğum;

2/2163, 2/1787, 2/1764, 2/1734, 2/1731, 2/1719, 2/1705, 2/1699, 2/1698, 2/1691, 2/1651, 2/1629  
2/1609, 2/1497, 2/1496, 2/1459, 2/1414, 2/1384, 2/1369, 2/1359, 2/1341, 2/1311, 2/1284, 2/1283  
2/1206, 2/1042, 2/1016, 2/1003, 2/926, 2/846, 2/804, 2/637, 2/636, 2/594, 2/593, 2/592, 2/591, 2/590  
2/589, 2/542, 2/531, 2/500, 2/494, 2/290, 2/289, 2/287, 2/286, 2/285, 2/284, 2/283, 2/282  
2/281, 2/280, 2/279, 2/278, 2/277, 2/276, 2/275, 2/274, 2/273, 2/271, 2/270, 2/269, 2/268, 2/267,  
2/266  
2/265, 2/264, 2/263, 2/262, 2/261, 2/260, 2/259, 2/258, 2/257, 2/256, 2/255, 2/254, 2/253, 2/217,  
2/216,  
2/215, 2/214, 2/213, 2/212, 2/211, 2/210, 2/209, 2/208, 2/207, 2/206, 2/205., 2/203, 2/202,  
2/201  
2/200, 2/199, 2/198, 2/197, 2/196, 2/195, 2/194, 2/193, 2/192, 2/191, 2/190, 2/189, 2/188, 2/187,  
2/186, 2/185, 2/184, 2/183, 2/182, 2/181, 2/180, 2/179, 2/178, 2/177, 2/176, 2/175, 2/174, 2/173,  
2/172  
2/171, 2/170, 2/169, 2/168, 2/167, 2/166, 2/165, 2/164, 2/163, 2/162, 2/161, 2/160, 2/159, 2/158,  
2/157  
2/156, 2/155, 2/154, 2/153, 2/152, 2/151, 2/150, 2/149, 2/148, 2/127, 2/126, 2/125, 2/124, 2/123  
2/122, 2/121, 2/120, 2/119, 2/118, 2/117, 2/116, 2/115, 2/114, 2/113, 2/112, 2/111, 2/110, 2/109  
2/108, 2/107, 2/106, 2/105, 2/104, 2/103, 2/102, 2/101, 2/100, 2/99, 2/98, 2/97, 2/96, 2/95, 2/94, 2/93,  
2/92, 2/91, 2/90, 2/89, 2/88, 2/87, 2/86, 2/85, 2/84, 2/83, 2/82, 2/81, 2/80, 2/79, 2/78, 2/77, 2/76,  
2/74, 2/73, 2/72, 2/71, 2/70, 2/69, 2/68, 2/67, 2/66, 2/65, 2/64, 2/63, 2/62, 2/61, 2/60,  
2/59, 2/58, 2/57, 2/56, 2/55, 2/54 ve 2/53 esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

29.06.2018

  
 Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU  
 İstanbul Milletvekili

| TBMM BAŞKANLIĞI   |          |              |
|-------------------|----------|--------------|
| Tali Komisyon/lar | İçişleri |              |
| Esas Komisyon     | Anayasa  |              |
| Tarih: 01.10.2018 |          | Esas No: 142 |

|                                |                |
|--------------------------------|----------------|
| TBMM                           |                |
| KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ |                |
| 1<br>2<br>3<br>4               | 02 Temmuz 2018 |
| Numara:                        |                |

|                     |        |
|---------------------|--------|
| TBMM                |        |
| GENEL SEKRETERANLIK |        |
| 02 Temmuz 2018      |        |
| No:                 | 308568 |



T.B.M.M.  
CUMHURİYET HALK PARTİSİ  
Grup Başkanlığı  
Tarih: 24.11.2015  
Sayı: 54-195

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25. Döneme ait 8112, 8113, 8114, 8115, 8117, 8118, 8119, 8120, 8121, 8122, 8123, 8124, 8125, 8126, 8127, 8128, 8129, 8130, 8131, 8132, 8133, 8134, 8136, 8137, 8138, 8140, 8141, 8142, 8143, 8145, 8626, 8627, 8628, 8629, 8630, 8631, 8632, 8634, 8635, 8636, 8637, 8638, 8639, 8641, 10836, 10837, 10845, 10846, 10847, 10848, 10849, 10850, 10851, 10852, 10853, 10854, 10856, 10857, 10858, 10859, 10860, 10862, 10863, 10864, 10865, 10866, 10867, 10868, 10869, 10870, 10871, 10872, 10873, 10875, 10876, 10877, 10878, 10879, 10880, 10881, 10882, 10883, 10884, 10885, 10886, 10888, 10889, 10890, 10892, 10893, 10895, 10896, 10898, 10899, 10900, 10901, 10902, 10903, 10904, 10905, 10906, 10907, 10908, 10909, 10910, 10911, 10912, 10913, 10914, 10915, 10916, 10917, 10918, 10920, 10921, 10922, 10923, 10924, 10925, 10926, 10927, 10938, 10939, 10941, 21755, 21756, 21757, 21758, 21759, 21761, 21764, 21765, 21768, 21769, 21770, 21771, 21772, 21773, 21774, 21776, 21777, 21778 evrak numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

Saygılarımla.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU  
İstanbul Milletvekili

| TBMM BAŞKANLIĞI |                |              |             |             |
|-----------------|----------------|--------------|-------------|-------------|
| Tali Komisyon   | Karşılığı      |              |             |             |
| Esas Komisyon   | Anayasa        |              |             |             |
| Tarih:          | 16 Aralık 2015 | E. No: 2/157 |             |             |
| Ysm.Uzm.        | Bşk.Yrd.       | Başkan       | Gn.Sek.Yrd. | Gn.Sek.     |
| [Signature]     | [Signature]    | [Signature]  | [Signature] | [Signature] |
| TBMM BAŞKANI    | [Signature]    |              |             |             |

|                                       |
|---------------------------------------|
| TBMM<br>KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ |
| 24 Kasım 2015                         |
| Numara:                               |

|                        |
|------------------------|
| T B M M<br>GENEL EVRAK |
| 24 Kasım 2015          |
| No: 5336               |



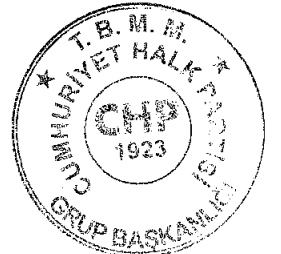
T.B.M.M.  
CUMHURİYET HALK PARTİSİ  
Grup Başkanlığı  
Tarih : 13 Temmuz 2015  
Sayı : 107

## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/1352 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.

Saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU  
İstanbul milletvekili



|                                       |
|---------------------------------------|
| TBMM<br>KAMUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI |
| 14 Temmuz 2015                        |
| Numara:                               |

|                     |
|---------------------|
| TBMM<br>GENEL EVRAK |
| 14 Temmuz 2015      |
| No: 8124            |

387





T.B.M.M.  
CUMHURİYET HALK PARTİSİ  
Grup Başkanlığı  
Tarih: 05.01.2013  
Sayı: 844

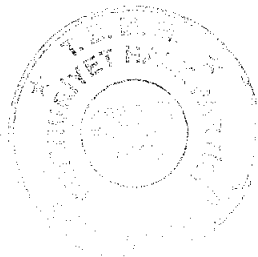
## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Geçmişte Yaşanan Acı ve Travmaları Hatırlatan İsimleri Taşıyan Yerlerin Belirlenmesi ve Bu İsimlerin Kaldırılmasına İlişkin Tespit Komisyonu Kurulması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU  
İstanbul Milletvekili

| TBMM BAŞKANLIĞI |              |        |               |          |
|-----------------|--------------|--------|---------------|----------|
| Tali Komisyon   | -İşleri      |        |               |          |
| Esas Komisyon   | Anayasa      |        |               |          |
| Tarih:          | 20 Mart 2013 |        | E. No: 2/1352 |          |
| Ysn. Uzm.       | Bşk. Yrd.    | Başkan | Gn. Sek. Yrd. | Çn. Sek. |
|                 |              |        |               |          |
| TBMM BAŞKANI    |              |        |               |          |



|                                      |        |
|--------------------------------------|--------|
| KÖTELIHATÁSOK ÉS KÖTELIHATÁSI SZÁMAI |        |
| 0.6 Mart 2013                        |        |
| No :                                 | 188480 |

## GEREKÇE:

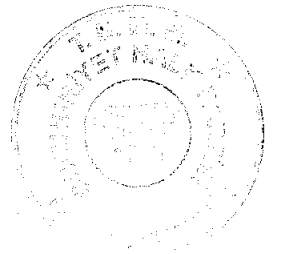
Hesabı verilmemiş her ihlal, yası tutulmamış her kayıp toplumsal hafızada bir yara olarak durur. Bu yaraların üstüne sünger çekmek, söz konusu yaranın iyileşmesini değil, giderek toplumsal yapıyı kemirmesini ve hatta kangrenleşmesini beraberinde getirir. Ne yazık ki Türkiye’de pek toplumsal travma, hiçbir iyileştirme girişimi olmadan olduğu yerde bırakılmakta ve bu travmaların daha da derinleşmesine sebebiyet verecek uygulamalar ortaya konmaktadır. Bunun en tipik örneklerinden biri de söz konusu travmaların faili olanlarının isimlerinin çeşitli kurumlara veya yerlere verilerek “ölümsüzleştirilmesi” uygulamasıdır. Kuşkusuz bu uygulamalar, uygar ve demokratik hiçbir ülkede rastlanmayacak kadar gayri insanidir. Örneğin on binlerce yurttaşın hayatını altüst eden, pek çok yurttaşın canına, özgürlüğüne, hayat düzenine mal olan 12 Eylül askerî darbesinin bazı faillerinin isimleri halen sokaklarda, caddelerde, okullarda, parklarda veya muhtelif yerlerde varlığını sürdürmekte, bu da 12 Eylül’den mağdur olan, bu uygulamanın yarattığı travmadan etkilenen yurttaşların acılarını taze tutmaktan öte hiçbir işlev görmemektedir.

Hukuku, kanunları, siyaseti ve hayatın genel akışını kendi kişisel veya ideolojik hırsları dolayısıyla altüst eden söz konusu kişiler, ne yazık ki yine kendilerinin temelini attığı hukuk düzeni içinde yargılanamamış ve bu kalkan sayesinde hesap vermekten kurtulmayı başarmışlardır. Ancak hesaplama sadece hukukî yollardan gerçekleşmek durumunda değildir. Söz konusu kişilerin isimlerinin, en azından acıları tazelemesine mani olacak şekilde hayatın her alanından silinmesi bile önemli bir adım olarak görülmektedir.

Bu doğrultuda CHP 12 Haziran 2011 seçimleri öncesinde hazırladığı seçim bildirgesinde ve Güneydoğu broşüründe bu konu ile tespitlere yer vererek demokratikleşme bakımından bu yönde bir çalışmanın gerekli olduğunu savunmuştur.

Demokratik ülkelerde, ismi ihlallerle anılanlar olsa olsa işledikleri suçlar dolayısıyla hatırlatılır. Türkiye’deki uygulama ise bunun tam tersidir. Toplum nazarında mahkûm edilmiş pek çok ad parklarda, bulvarlarda, apartmanlarda, tesislerde, işletmelerde veya askerî kışlalarda “yaşatılmaya” devam edilmektedir. Bu uygulama, kuşkusuz müstakbel suçlular açısından teşvik edici, travmaya uğramış kesimler açısından da geleceğe dair şüphe uyandırıcı hisler yaratmaktadır.

Bu bakımdan, yakın veya uzak geçmişte, acı ve travmalara sebebiyet vermiş olanların resmî veya sivil, hayatın her alanında silinmesi için bir tespit komisyonunun kurulmasını gerekli görmekteyiz.



**GEÇMİŞTE YAŞANAN ACI VE TRAVMALARI HATIRLATAN İSİMLERİ  
TAŞIYAN YERLERİN BELİRLENMESİ VE BU İSİMLERİN KALDIRILMASINA  
İLİŞKİN TESPİT KOMİSYONU KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

**Amaç**

**MADDE 1-** (1) Bu Kanunun amacı, ülkemizde geçmişte yaşanan acı ve travmaları hatırlatan isimleri taşıyan; meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park ve benzeri alanların, kamu kurum ve kuruluşlarına ait işletme, tesis, bina ve benzeri tüm yapıların ve kışlaların tespit edilmesi ve bu isimlerin değiştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir Tespit Komisyonu kurulması ve bu Komisyonun görev, yetki ve çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.

**Komisyonun oluşumu**

**MADDE 2-** (1) Komisyonun üye sayısı on ikidir. Siyasi parti grupları tarafından bu Kanunun yayımını takip eden on beş gün içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına Komisyon üyeliği için üçer aday bildirilir. Komisyon üyelerinin seçimi, siyasi parti grupları tarafından önerilen adayların Genel Kurulca işaret oyu ile onaylanması ile tamamlanır.

(2) Komisyon, bu Kanunun yayımını takip eden bir ay içerisinde oluşturulur.

(3) Komisyon Başkanı, komisyon üyeleri tarafından oyçokluğu esasına göre seçilir.

**Komisyonun görev ve yetkileri**

**MADDE 3-** (1) Komisyon, ülkemizde geçmişte yaşanan acı ve travmaları hatırlatan isimleri taşıyan; meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park ve benzeri alanları, kamu kurum ve kuruluşlarına ait işletme, tesis, bina ve benzeri tüm yapıları ve kışlaları tespit etmek ve bu isimlerin değiştirilmesi amacıyla önerilerde bulunmak üzere inceleme ve araştırmalar yapar.

(2) Komisyon, göreviyle ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden bilgi isteyebilir ve belge alabilir. Komisyon, gerekli gördüğü hâllerde ilgili kişi ve uzmanların bilgisine başvurabilir.

(3) Komisyonun görev süresi bir yıldır.

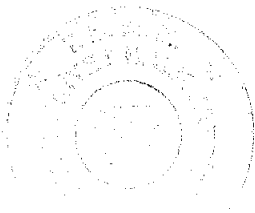
**Komisyonun çalışma usul ve esasları**

**MADDE 4-** (1) Komisyonun toplantı yeter sayısı üye tam sayısıdır. Komisyon, kararlarını üye tam sayısının dörtte üçü ile verir. Oylamalarda çekimser oy kullanılamaz.

(2) Komisyon gündemi Başkan tarafından belirlenir.

(3) Komisyon, geçmişte yaşanan acı ve travmaları hatırlatan isimleri taşıyan yerlerin tespitine yönelik inceleme ve araştırmaları resen yapabileceği gibi, başvuru üzerine de yapabilir.

(4) Komisyon, görevi ile ilgili olarak hazırladığı, tespit ve önerilerini içeren raporu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar.



(5) Komisyonun raporu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca ad belirlemeye ve değiştirmeye yetkili kamu kurum ve kuruluşlarına gönderilir. Bu kuruluşlar raporun gereğini yerine getirmekte bir takdir hakkına sahip değildirler.

#### **Başvuru**

**MADDE 5-** (1) Komisyona başvurular, 1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunda belirlenen esaslara göre, medeni hakları kullanma ehliyetine sahip Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile Türkiye’de ikamet eden yabancı gerçek kişiler tarafından yapılabilir.

(2) Komisyon tarafından başvuru sahiplerine inceleme ve araştırma sonuçları hakkında bilgi verilir.

#### **Uygulanacak İhtüzük**

**MADDE 6-** (1) Bu Kanunda açıklık olmayan hâllerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İhtüzüğü hükümleri uygulanır.

#### **Yürürlük**

**MADDE 7-** (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

#### **Yürütme**

**MADDE 8-** (1) Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Bakanlar Kurulu yürütür.

